

Öğretim İlke ve Yöntemleri

Yrd. Doç. Dr. Erkan Atalmış

4. Hafta

Geçen Derse Bakış (Ünite 2)

- Öğretim Hedefleri
- Öğretimin aşamalı sınıflandırılması
 - Bilişsel alan (bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme)
 - Bloom'un Bilişsel alanla ilgili güncellenmiş hali
 - Duyuşsal alan (alma, tepkide bulunma, değer verme, örgütleme, nitelenmişlik)
 - Psikomotor alan (algılama, kuruluş, klavuz denetiminde yapma, mekanizma, komplek tepki faaliyetleri, adaptasyon, yaratma)
- Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazımım
- Hedef yazımında dikkat edilecek hususlar
- Davranış yazımında dikkat edilecek hususlar
- Öğretim hedeflerinden etkin olarak faydalanma

Öğretim İçeriğinin Seçimi ve Düzenlenmesi

- İçerik > öğretim hedeflerine yönelik bilgi, beceri ve süreçlerin tümüdür.
- İçerik > kavramlar, olgular, ilkeler, işlemler, tutumlar ve sosyal yetenekler.
- İçerik > öğrenci başarılarını belirlemede önemli rol oynar
- İçerik > bilgi patlamasının yaşandığı bir çağda belirlenmesi zordur.
- İçerik > ansiklopedikten ziyade öğrencinin yaşamla ilişkilenebildiği, yorum yapabildiği ve anlamlandırabildiği şekilde olmalı.

Disiplinler ve İçerik

- İki temel yaklaşım vardır:
 - Gelenekçiler (konu merkezli) : disiplinleri temel alır (tarih, coğ., mat. vs.)
 - Pratik görüştekiler: sosyal meseleleri temel alır.
 - Disiplinler hayattan uzaklaştırıp başka aleme değil, kendilerine düşecek sorumlulukları öğretmeli
 - Gelenekçilere göre, öğrenci öğrendiği disiplinlerle gerçekte karşılaştı sorunları çözer.
 - PROBLEM >
- Disiplinlerine özgü bilgiler okul dersine dönüştüğü süreçte aktarımdaki sıkıntı.**
(ezbercilik & yorum gücünü artırma)

Disiplinler ve Çekinceler

- Problem 1: Disiplinler öğrencilerin algı ve ihtiyaçlarına cevap vermeyebilir.
 - Disiplinler öğrencilere karmaşık gelebilir.
 - O zaman başlangıç noktası olarak öğretim ilkelerini kullanmalı (somuttan soyuta, yakından uzağa vs.)
- Problem 2: Disiplinler sabit değildir.
 - Disiplinlerdeki bilgi insan ürünüdür.
 - Bu yüzden, bilgi mutlak olmayabilir çünkü yoruma açık yada değişken olabilir.
- Problem 3: Disiplinler bilgi kaynaklarında sadece birisidir.
 - Herbir disiplinlerdeki kaynaklar bağımsız değildir.
 - Bu yüzden disiplinlerarası bilgilerden faydalanmalıdır (Sosyal & Fen)

İçerik Seçimi

- İçerik seçimi, uzmanların planlama tercihlerine ya da felsefi yönelimlerine göre farklılık gösterir.
- İçerik seçimi yapılırken:
 - Öğretim hedefleriyle tutarlı olmalı
 - Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine uygun olmalı
 - Zihinsel ve bedensel gelişim uygunluğu araştırılmalı
 - Toplumsal ve kültürel değerler dikkate alınmalı
 - Öğretim ilkeleri kullanılmalı (somuttan soyuta vs.)

İçerik Seçimi (Öğretim Programı Matrisi)

Entellektüel Boyut
Duygusal Boyut
Sosyal Boyut
Fiziksel Boyut
Estetik Boyut
Aşkına Dair ya da Manevi Boyut

Foshay, 1990

İçerik Seçimiyle İlgili Ölçütler

Kendine kendine yeterlilik	Öğrenci azami bilgiye en ekonomik şekilde ulaşır
Anlamlılık	İçerik hedeflere ne derece katkıda bulunduğu sürecidir. Öğrenci-merkezli ve problem-merkezli öğretim programında farklılık gösterir.
Geçerlilik	İçeriğin günümüzde ne derece doğru olduğunu destekler
İlgililik	İçeriğin öğrencilerin ve toplumun ilgilerine ilişkili olmalı
Yararlılık	Felsefi yaklaşımlara göre farklılık gösterir.
Öğrenilebilirlik	Bilginin organize edilip, sıralanması
Ekonomiklik	İçeriğin, Zaman, para, personel uzmanlığı, politik iklim, mevcut kanunlar ışığında olması

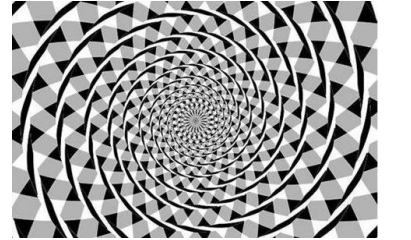
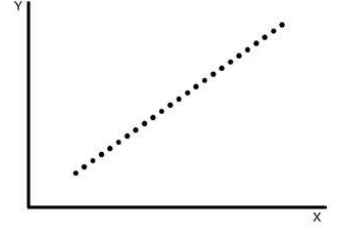
İçerik Seçimini İçin Kullanılan Metotlar

- Öğretim içeriğinin belirlenmesinde programa göre farklı metotlar kullanılır:
 - Literatür Taraması Yapma (teorik literatüre dayanır)
 - Konu Uzmanlarına Başvurma (doğru uzmana başvurmak)
 - İçeriğin Sorumlular Tarafından Belirlenmesi (proje grubunun içinden birileri)
 - İhtiyaç Analizi Yapma (Nereden başlamalıyız? sorusunu açıklar: öğretmen, yöneticiler, uzmanlar, veliler, öğrenciler ve politikacılarla belirlenir.)

İçeriğin Düzenlenmesi

- Öğrenmenin kolay ve kalıcı olması öğretim içeriğinin bazı ilkelere dayalı olarak düzenlenmesi gerekir:

- Doğrusal Programlama Yaklaşımı (Bloom ve Tyler)
 - Bilgilerin ardışık sıralı ve yeni bilgilerin ön öğrenmelere bağlı olduğu yaklaşımdır.
- Sarmal Programlama Yaklaşımı (Bruner)
 - Önceki öğrenilenlerin yeri geldikçe tekrarlanır, genişletilir ve derinleştirilir.
 - Ardışık ilişki bulunur ve doğrusal programlamaya göre daha esnektir
- Modüler Programlama Yaklaşımı (Vygotsky)
 - Öğrenme üniteleri modül denilen öbeklere ayrılır.
 - Her modül kendir içinde doğrusal ya da sarmal yaklaşımla düzenlenebilir.
 - Modüller arasında ardışık ve ön koşul ilişkisi önemli değildir.

İçeriğin Düzenlenmesi

- Piramitsel Programlama Yaklaşımı

- İlk yıllarda geniş tabanlı konular yer alırken giderek uzmanlaşma küçük birimlerde olur.

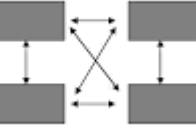
- Çekirdek Programlama Yaklaşımı

- Öğretimin merkezinde ortak ve zorunlu konular yerleştirilir, öğrencinin alması zorunludur.
- Öğrenci bu konular etrafında isteği dersi alır.
- Piramitsel yaklaşımdan farklı olarak öğrenci birden çok alanda uzmanlaşır.

- Konu Ağı-Proje Merkezli Programlama Yaklaşımı

- Konu ağı öğrencilere bir harita gibi verilip, belirli zamanlarda nerede olması gerektiği gösterilir.

- Sorgulama Merkezli Programlama Yaklaşımı

- İçerik öğrencilerin soru ve ihtiyaçlarına göre oluşturulur.
- İçerik önceden saptanmaz ve yaşamsal konular temeline oluşturulur.

İçeriğin Düzenlenirken Dikkat Edilecek Hususlar

- Kapsam (İçeriğin genişliği)
 - Öğretim programına neler dahil edilcek, her bir alana neler dahil edilecek, her bir derste hangi kapsam kararları dahil edilecek
- Sıralama (öğretim öğelerinin anlamlı bir sırada olması)
 - Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalı
 - Öğretim ilkeleri dikkate alınmalı (somuttan soyuta, yalından karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, genelden özele, benzerlikten farklılığa, kronolojik sıralama)
- Devamlılık
 - İçeriğin belirli dönemlerde tekrar etmesi ve daha derin bir şekilde sunulması
- Denge
 - Farklı öğrencilerin gelişimine katkıda bulunacak yeterli çeşitlilikte öğretim içeriğinin bulunması
 - Örnek: iletişim yetenekleri, problem çözme olanakları, insanları ve dünyayı anlama vs.